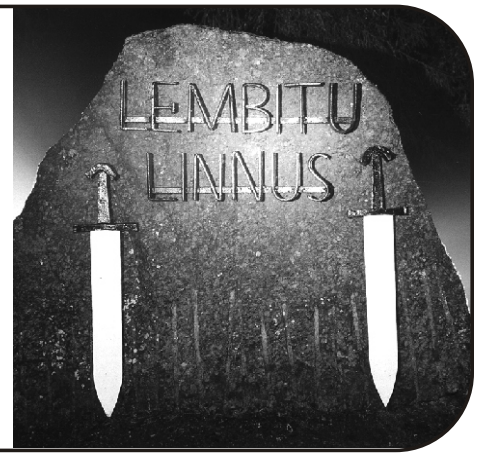

Suure-Jaani
valla
ajaleht

Nr 11 (128)
November 2010

LEOLE

NOVEMBER Aasta 2010

November - hingede aeg. Õhtud on juba pikad ja pimedad. Hingedepäeva eel - pühakutepäeval - laskus Suure-Jaani kohale tihed udu - tundus, et õhk on hingedest n-õ paks. Just sellisena me ju hingede aega ette kujutamegi. On aeg, mis peaks fantaasia liikuma panema ja mõtted vahel ka minevikule viima.

Aga millised meie võiksime hingedele paista? Kas meie eel elanud võivad meie üle röömustada või peavad nad tõdema, et ilm on hukas? Ilmselt nii seda kui teist.

Kuu esimese päeva hommik tõi uudise, et eelmisel ööl oli kellegi kuri käsi süüdanud Suure-Jaani kiriku. Mis mõtted võisid küll olla selle inimese peas? Onneks märgati tuld ja et päästekomandogi on lähedal, läks tuleroaks vaid osa kiriku uksest ja vaibast. Kuidas sellist tegu nimetada ja mis võib inimest midagi niisugust tegema panna?

Jõuetuse tunne tuleb ka siis, kui midagi on tahtlikult lõhutud või rikutud, täis soditud, lagastatud. Kõige rohkem juhtudel kui tegemist on just korda tehtu või alles valminuga. Suure-Jaanis kipub üheks selliseks kohaks olema bussijaam - kuid eks oma „bussijaam“ ole pea igal suuremal külal. Et nende vägitegade taga on enamasti noored, siis peaksime vist senisest rohkem mõtlema sellele, kuidas nende energiat kuskile mujale suunata. Kuid ehk aitaks alustuseks seegi, kui vanemad pisut rohkem huvituksid, millega nende lapsed õhtuti tegelevad ja kus nad viibivad. See ei nõuaks pea mingit ressursi - vaid hoolivust ja head tahet. Pakutakse ju praegugi meie noortele päris mitmesuguseid tegevusi - huvikoolis, noortekeskuses, koolides, kultuuri- ja rahvamajades, spordiklubides.

Õnneks on ka väga palju sellist, millest röömu tunda.

Viimastel aastatel on meie kahe suuremas mõisakompleksis - Olustveres ja Lahmusel - päris tihti rõõmsaid sündmusi. Üksteise järel on renoveeritud vanu ja ehitatud uusi hooneid.

Olustveres valmis uus ühiselamu, korrastati tiigid, renoveeritud hoonetes on tegevust alustanud klaasi-, savi- ja leivakoda, uutesse ruumidesse on kolunud infopunkt ja Voldemar Luhti puuhobuste ekspositsioon - kõike ei jõua üles lugeda! Remonditööd jätkuvad lossis ja selle ümber.

Lahmusel on kümme aastat tagasi tollakuurist ümberehitatud võimlale viimastel aastatel lisandunud õpilaskodu, töötoad, taastuskeskus - kohe-kohe on valmimas teinegi õpilaskodu. Oma järke ootab peahoone - loodame, et varsti jõuab järg ka selleni.

Olustvere ja Lahmuse mõisas liikudes hing lausa hõiskab - Eestis on väga palju unustatud, räämas ja lagunevaid mõisahooneid, kuid õnneks on neil kahel kompleksil paremini läinud - neil on head, tegusad omanikud. Võib-olla ei oska me vahel isegi aru saada kui hästi meil läinud on ja kui paljudele inimestele pakuvad tööd nende kahe mõisakompleksiga seotud koolid.

Teame vist kõik omast käest, et ruum paistab erinevatest punktidest vaadatuna erinev. Hoopis erinev on aga vaade laval ja saalist või leti tagant ja leti ees seistes. Oktoobrikuu viimasel nädalal oli mitmel vallavalitsuse ja kultuuriinimesel - sealhulgas allakirjutanal - võimalik end uude situatsiooni asetada ja vaadata, kuidas näeb raamatukogu välja raamatukogutöötaja poolt vaadatuna. Tunni või paari jooksul püüti Suure-Jaani raamatukogus „praktikantidele“ tutvustada erinevaid tegevusi, mida raamatukogus tehakse: tagastatud raamatute vastuvõtmine, uute raamatute ja perioodika infosüsteemi sisestamine, uute raamatute ettevalmistamine - taskute ja tugvduste kleepimine, viitade kleepimine-kirjutamine, tembeldamine jm - laenutamine, raamatute parandamine ja vajadusel ka mahakandmine ning palju muudki. Kõik, kes sellise „asjade teisel poolt vaatamise“ võimaluse said, tõdesid, et see oli päris huvitav kogemus. Loodetavasti tekitasid „uued“ raamatukoguhoidjad ka laenutama tulnute seas pisut elevust.

Kui aga puudub võimalus otseselt mõnd teist tööd teha või ametit katsetada, siis võiksime vahel end näiteks mõne teenindaja asemele tõelda. Võib-olla laabuksid siis ka mõnikord tekkivad teravad situatsioonid paremini.

Käesolev lehenumber on allakirjutanu jaoks toimetada saja esimene. Pisike põhjus pisut eelnenud sajale numbriks mõtetes tagasi vaadata. Suur tänu kõigile, kes on selle aja jooksul Leole kaastöid teinud või muud viisil lehe valmimisele kaasa aidanud!

Kaunist hingedeagea!

Leili Kuusk
leili@suure-jaani.ee

Huvilised Olustvere joogitööstust uudistamas

FOTO: Erakogust

Olustveres avas ukseid õppetööstus

Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool avas 15. oktoobril toiduainete töötlemise valdkonna praktilise väljaõppebaasina oma õppetööstuse. Õppetööstuses on „mini“ joogi-, piima-, liha- ja pagaritööstused. Piimatööstuses valmib jogurt, jäätis, või, juust, kohupiim; joogitööstuses mahl, gaseeritud/gaseerimata pudelivesi, vein, õlu, kange alkohol; liha- ja lihatööstusest saab suitsulihatooted, keeduvorsti, viinerit jms; pagaritsehhis aga valmivad pagari- ja kondiitritooded. Samuti

on hoones mikrobioloogia- ja keemialabor tooraines, valmistoodangus ja protsessides analüüside tegemiseks.

Õppetööstuse näol on tegemist ühe haruldaseima kutseõppe praktilise väljaõppebaasiga Eestis. Seadmed on ainulaadsed, valmistatud joogi- ja piimatööstuses spetsiaalselt kooli tarbeks - arvestades siinse tööstuse mõõtmeid ja kooli soove õpetamise ja toodangu valmistamise osas. Samuti võimaldavad seadmed hakata koolil teenusena pakkuma töös-

tustele tootearendust, teha katsepartiid uuele tootele, väiketootjad saavad siinseid tsehhe kasutada oma toodangu valmistamiseks. Väga tänapäevane on ka nii pagari- kui liha- tööstuse sisseseade.

Koos õppetööstuse hoone ehitusega renoveeriti ja täiendati uute seadmetega ka kooli söökla ja koka eriala õppeklass.

Õppetööstuse hoone ehitust ning söökla osa renoveerimist ja seadmetega sisustamist toetasid Eesti riik oma eelarvest

ning Euroopa Liidu Regionaalarengufond. Kogu projekti maksumus on natuke üle 57 miljoni krooni. Söökla osa renoveeris AS Facio Ehitus, uue õppetööstuse ehitas aga OÜ Silindia. Seadmed tarnisid Metos AS, Didacta Italia Ltd., Unitstaal AS, Bestmarki Suurköökide AS, Swbda Dahlen AS.

Marika Luik
Olustvere TMK projekti- ja arendusjuht

Lahmuse võimla 10

21. oktoobril ootas Lahmuse Kooli pere külalisi - peeti võimla 10. sünnipäeva. Külla olid tulnud kooli endine direktor Aime Hovancaks ja kehalise kasvatuse õpetaja Eero Metsvahi, Vaike Hommik, Vello Jürgenson ja Kalev Põltsaar, Suure-Jaani vallavalitsuse esindajad vallavanem Tõnu Aavasalu ja Mati Adamson, Suure-Jaani Gümnaasiumi direktor Peeter Sadam. Külalised olid ka Heide Buschmann, kes kümme aastat tagasi oli suureks abiks, vahendades Lahmuse kooli võimla ehitamiseks raha Saksamaalt. Kohalolijate ees rulluski lahti endisest töökojast, mis algselt oli tollakuur, võimla ehitamise rohkem kui kümne aasta tagune lugu, mida too-

nastele tegijatele lisaks aitas meenutada Eero Metsvahi poolt filmitud ja Avo Ailti poolt värskenud videofilm. Et vanas hoones ehitustööd teostada saaks, tegid kooli inimesed ja vabatahtlikud abistajad väga palju ühiskondlikku tööd. Võimla avati pidulikult 10. septembril aastal 2000. Maksimuseks kujunes 2,3 miljonit krooni, millest üks miljon pärines Põhjamere-äärse regiooni, Inglismaa, Taani, Hollandi ja Saksamaa Lionsklubide annetustest ning siia vahendas abi Ahrensburgi Woldenhorn Lionsklubi. Ülejäänud raha tuli riigilt. Lahmusel suudeti 2,3 miljoni eest ehitada täismõõtmelises spordisaalis, dušširuumid, õpetajate tuba ja spordiinventari ruum. Aime Hovancaks meenutas, et umbes samal ajal Tallinnas Toompeale ehitatud avalik tualett maksis prakti-

liselt sama palju. Võimla on nagu ausammas koostööle, vabatahtlikule tööle ja ilmselt ka õnnelikele juhustele.

Koos tõdeti, et hoolega kavandatud, immutatud ja vetruv põrand on siiani hästi vastu pidanud - kindlasti on selle taga

kasutajate hool.

Külalised töid sünnipäevalapsele väikeseid kingitusi, aga neile endilegi jäid päeva meenutama toredad Lahmuse meened ja lahmuslaste esinemised.

Leili Kuusk

Tantsunumber Lahmuse Kooli õpilastelt

FOTO: Leili Kuusk

Tääksi kool tähistas

135. sünnipäeva

Sünnipäevapidu algas reedel 22. oktoobri hommikul riigilipu heiskamisega. Seda tegid 9. klassi tublid õpilased Martin Kabanen ja Enely Lohu. Järgnes aktus, kus iga klass andis koolile üle oma sünnipäevakingituse. See oli mingi etteaste iga klassi poolt. Pärast aktust mindi ühiselt sünnipäevakringlit sööma. Toimus ka tra-

ditsiooniline viktoriin „Käi koolis ringi avasilmi“. Seekord võitis selle 8. klass.

Laupäeval toimus vilistlaste ja endiste õpetajate kokkutulek. Kell 10 algasid korvpallilahingud vilistlasvõistkondade vahel. Kokku oli moodustatud 6 võistkonda. Võitjaks osutusid kõige nooremad. Kell 17 algas pidulik aktus, mis seekord oli üles ehitatud koolitunnina. Selle käigus oli kõigil vilistlastel võimalus tunda end veel hetkeks koolilapsena.

Viljandi Maavalitsuse haridusosakonna juhataja Ilmar Kütt andis üle haridusministri tänukirja õpetaja Tiia Ehrenpreisile ja maavanema tänukirja õpetaja Marje Brauerile. Vallavanem Tõnu Aavasalu andis koolile üle tšeki, mille väärtus oli 10 000 krooni. Tervitussõnu lausuvad veel Suure-Jaani vallavolikogu esimees Arnold Pastak, endine õppealajuhataja Tiia Mikson ja naaberkoolide direktorid. Pärast aktust oli vilistlastel võimalik tutvuda mit-

mete näituste ja väljapanekutega, vaadata fotosid kooliajast ja mis kõige tähtsam - tunda röömu endiste klassi- ja koolikaaslastega kokkusaamise puhul. Kokkutulekust võttis osa üle 230 vilistlaste, nende hulgas 46 inimest, kes olid lõpetanud kooli üle 50 aasta tagasi. Vanim osavõtja oli 1943. aastal lõpetanu Harda Kallaste.

Pidu kestis varaste hommikutundideni.

Jaan Hansen
Tääksi kooli direktor

OMAVALITSUSINFO

Suure-Jaani Vallavolikogu 28.10.2010

Võeti vastu Tääksi külas Tääksi järve kinnistu detailplaneering. Suure-Jaani Vallavalitsus korraldab detailplaneeringu avaliku väljapaneku;

rahuldati Suure-Jaani Piimaühistu (likvideerimisel) poolt Sikuti Advokaadibüroo kaudu esitatud vaie ja tunnustati kehtetuks Suure-Jaani Vallavolikogu 16. juuni 2010 otsus nr 46 „Ehitiste arvele võtmise peremehetu ehitisena“; otsustati taotleda Suure-Jaani valla munitsipaalmaadeks Haigla tee Lõhavere külas, suurusega ligikaudu 7081 m² ja Kõidama - Lõhavere tee, suurusega ligikaudu 1,27 ha;

vähendati Suure-Jaani valla 2010. a eelarve tulusid ja kulusid 2 200 000 krooni ning paigutati eelarveridadel umbes 264 725 krooni;

kehtestati Suure-Jaani valla üldhariduskoolide töötajate koosseisude kinnitamise kord;

loeti esimest korda Suure-Jaani raamatukogu põhimäärust, kasutamise eeskirja ning mittevajalike teavikute tasuta võõrandamise ja müügi korda.

Suure-Jaani Vallavalitsus 06.10.2010

Määrati üheks aastaks hooldajad ühele raske puudega isikule, kelle hooldamise eest makstakse toetust 240 krooni kuus ja paigutati kaks lähisugulasteta puudega isikut hooldusele SA'sse Lõhavere Ravi- ja Hooldakeskus;

kooskõlastati SA Lõhavere Ravi- ja Hooldakeskus poolt rajatava uue puurkaevu asukoht;

muudeti olmejäätmeveo tingimusi kolmel jäätmevaldajal, kes ei ela kohapeal;

väljastati ehitusluba Kootsi k Kuuseaasa kinnistu elektrivõrguga liitumise püstitamiseks;

väljastati kasutusluba Mäeküla k püstitatud Kabuna komplektala-jaamale, maakaabelliinile ning rippkeerdkaabelliinile;

määrati projekteerimistingimused Kootsi k Käärämäe küüni laudaks laiendamiseks-rekonstrueerimiseks;

maksti tegevusalalt Spordikulud MTÜ Paintballi Klubi OZK poolt PRIA külade uuendamise ja arendamise investeeringutoetuse meetmele esitatud projekti

„Suure-Jaani Huvikooli/Noortekeskuse vabaajaväljaku rajamise II etapp“ kaasfinantseeringuks välja 95 000 krooni.

12.10.2010

Muudeti olmejäätmeveo tingimusi kahel jäätmevaldajal; nimetati MTÜ Rohelise Jõemaa Koostöökogu Suure-Jaani valla liikmeõigusi teostavaks isikuks Suure-Jaani Vallavalitsuse arendusnõunik Aino Viinapuui;

kiideti heaks hajaasustuse vee-programmist toetuse saajate Ene Vendla, Ain Arula ja Rein Tepperi projekti aruanded koos täitmise eelarvega;

tunnustati avatud menetlusega riigihankel „Suure-Jaani linna I ja II etapi vee- ja kanalisatsioonisüsteemide ehitustööd“ osa 1, osa 2 ja osa 3 tähtaegselt ühispakkumuse esitanud pakkujad AS Water Ser Lõuna Eesti OÜ, Water Ser Ehitusjuhtimine ja AS Water Ser kvalifitseerimistingimustele vastavaks, tunnustati nende poolt esitatud ühispakkumused hankedokumentides esitatud tingimustele vastavaks ning lükati esitatud ühispakkumused tagasi, sest iga osa kohta esitati ainult üks pakkumus, mis

ei taganud piisavat konkurentsi; määrati vallavalitsuse osakondadele ja hallatavatele asutustele 2011. aasta eelarve eelnõu koostamiseks eelarve kulude piirsummad;

väljastati liikumispuudega isiku parkimiskaart; määrati üheks aastaks hooldaja ühele raske puudega isikule, kelle hooldamise eest makstakse toetust 240 krooni kuus ja lõpetati ühele hooldajale hooldajatoetuse maksimine hooldatava pikaajalise ravile paigutamise tõttu; väljastati kasutusluba Olustvere al õppetööstuse-söökla hoonele.

19.10.2010

Eraldati tegevusalalt Seltsitegevus Triinu Paabutule 3000 krooni sõidukulude osaliseks katmiseks sõiduks Strasbourgi „Euroopa kultuuripärand 2010“ näituse avamiseks;

kiideti heaks hajaasustuse vee-programmist toetuse saaja Silvi Arri projekti aruanne koos täitmise eelarvega;

määrati üheks aastaks hooldaja ühele raske puudega isikule, kelle hooldamise eest makstakse toe-

tust 240 krooni kuus; maksti sotsiaaltoetuseid 19 perele 27407 krooni ja makstakse nelja vähekindlustatud pere lapse laste-aia toidukulud aasta lõpuni; väljastati liikumispuudega isiku parkimiskaart;

Väljastati kirjalik nõusolek Aimala Veski katastriüksusele ja Ilbaku k Väljaotsa katastriüksusele puurkaevu püstitamiseks;

munitsipaalmaade Üle suure tiigi mõõdistajaks valiti parima pakkumise esitanud FIE Tiit Heinsalu;

maksti tegevusalalt Seltsitegevus MTÜ Spordiklubi Tääksi poolt PRIA külade uuendamise ja arendamise investeeringutoetuse meetmele esitatud projekti „Tääksi Suusakeskuse arendamine“ kaasfinantseeringuks välja 83 763 krooni;

tühistati õpilaste sõidukulude 50% ulatuses hüvitamise korraldused, sest Viljandi Maavalitsus, AS MTG ja Suure-Jaani Vallavalitsus leppisid kolmepoolselt kokku, et põhi-, huvikooli ja gümnaasiumiõpilased saavad sõita kodust kooli ja tagasi ning kord nädalas maakonnakeskusesse AS'i MTG bussidega õpilaspileti ettenäitamisel sõidupiletit ostmata.

Bussisõiduks on vajalik õpilaspilet

Õpilastranspordil on koolilaste igapäeva tegemiste korraldamisel oluline osa. Kuna meil on kokku 5 kooli ja vahemaad kooli jõudmiseks päris suured, siis on kulu õpilastranspordile üpris oluline osa valla eelarvest. Lisaks oma valla koolidele õpivad meie lapsed veel peamiselt Viljandis, aga ka teistes vabariigi koolides.

Õpilaste koolijõudmiseks kasutame erinevaid sõiduvõimalusi. Igale koolile on organiseeritud vallavalitsuse kuludega õpilasring. Kooli sõiduks meie maakonna piires kasutame peamiselt AS MTG busse. Kaugemal õppijad kasutavad muid transpordi võimalusi.

Viljandi Maavalitsus, Suure-Jaani Vallavalitsus ja AS MTG sõlmisid kolmepoolse lepingu. Lepingu kohaselt on

põhi-, huvikooli ja gümnaasiumiõpilastel lubatud tasuta sõit koolipäevadel kodust kooli ja tagasi ning üks kord nädalas maakonnakeskusesse. Kulud selleks tasuta sõiduks kantakse valla eelarvest. Sõiduõigust tõendavaks dokumentiks on õpilaspilet. Loomulikult kehtib see ainult AS MTG bussides. Kõik need, kes kasutavad sõiduks mingeid muid busse, peavad ostma sõidupileti. Viljandis kooliskäijad saavad hakkama AS MTG bussidega. Osa Suure-Jaani Gümnaasiumi õpilasi on sunnitud koju sõiduks kasutama kaugliinibusse. Nendel õpilastel on vaja ostetud pileteid alles hoida, vallavalitsuse raamatupidamisega esitada ja nad saavad oma raha tagasi.

Jüri Hansen

Haridus- ja kultuurinõunik

Esiteks võimekus, siis piirid

Nagu võiski arvata, hakatakse Riigikogu valimiste kampaanias poliitilistes aruteludes taaskord keskenduma haldusreformi läbiviimisele Eestis. Meie naaberriiki Läti teostas oma haldusreformi küllaltki jõuliselt. Arutelud, kas Eestis peaks kasutama samasugust lähenemist ja süsteemi, vältavad paljuski siiani. Kindlasti ei tohi me võtta Eesti kaarti, seda kaheksaks ruuduks voltida ning tekkinud joonte järele reformi teostada. Vajame analüüsi, mis ei laseks haldusreformi läbi viia mõtlematult ja kahju tekitades. Oluline on ka see, et eristada tuleks haldus- ja haldusterritoriaalset reformi.

Eesti omavalitsuspoliitikaga palju tegelenud ning Sisekaitseakadeemia õppejõuna töötanud Raivo Kaik on minu poolt välja käidud mõttele liita Võhma linn Suure-Jaaniga vastuseks kirjutanud, et haldusreformi läbi viies on väga oluline järgida ajaloolisi kihelkondade piire.

Olen täiesti nõus, et ajalooliste piiride arvestamine on oluline ja seda tulebki võimaluse korral teha. Siiski ei saa me kõiges lähtuda just kunagisest kihelkondadest. Aeg on edasi läinud ning piirkonnad erinevalt arenenud. Seega ei ole mõtet läbi viia reforme, mille tulemusena liidetakse toimetulekult nõrgad piirkonnad veelgi nõrgematega. Nii võime saada tulemuseks suured omavalitsusüksused, mis kiirelt ääremaastuvad, sest ei jaksa oma ülesandeid täita ja kaotavad vähese konkurentsvõime tõttu oma elanikud.

Haldusreformi teostamine peab olema mõistlik ja põhjalik ettevõtmine, mida poleks vaja paari aasta pärast jälle ümber teha. Enne kui saame omavalitsusüksuseid liitma või mingit moodi ümber kujundama hakata, peab olema selge ja täpne informatsioon, mida toob sää-

rane teguviis ühe või teise piirkonna osas endaga kaasa. Oktoobris täitus viis aastat ühist Suure-Jaani valda ning oli põhjust rõõmsalt sünnipäevapidu pidada, sest usun, et tänaseks on kõigile selge, et see oli edukas ühinemine. Kuid ega see ühinemine ei sündinud üleõliitumiskõnelusi, mille käigus peeti rohkem kui kümme aastat.

Olen seisukohal, et haldusreformi teostamisel on ääretult oluline lähtuda sellest, et moodustatavad uued omavalitsused oleksid piisavalt võimekad täitmaks seatud ülesandeid, omama arvestatavat tulubaasi ja suutma seista oma õiguste eest. Haldusreform tuleb läbi viia nii, et riigi ja valitsuse tasandil suhtutaks kohalikesse omavalitsustesse täie tõsidusega ja saadaks aru, et need institutsioonid on rahvale kõige lähemal seisev võim. Selges kooskõlas peab olema ka riigipoolne omavalitsuste rahastamine ja neile ülesannete ning õiguste andmine. Me ei saa lubada olukordi, kus omavalitsustele eraldatavat raha halastamatult kärbitakse, aga pandud ülesandeid pigem suurendatakse kui vähemaks võetakse. Iialgi ei saaks midagi seesugust juhtuda meie põhjanaabrite soomlaste juures, sest seal peetakse omavalitsust ja selle autonoomiat pühaks.

Eestis on 37 valda, kus elab kuni 1000 elanikku, 47 valda on 1001 - 1500 elanikuga ja 31 vallas elab 1501 - 2000 elaniku. Seega on 115 vallas ehk pooltes Eesti omavalitsustes igapähe vähem kui 2000 elanikku. Kas need vallad on jätkusuutlikud? Kui suur või väike - elanike arvult või pindalalt - peab olema üks jätkusuutlik omavalitsus? Kas 6 õpilasega saarel asuv põhikool on jätkusuutliku omavalitsuse tunnus? Majanduslikus mõttes kindlasti ei ole. Kui aga läh-

tume inimesest ja perekonnast, ääremaastumise vältimisest ja veelgi enam - paikkonna elujõulisusest, siis on see väike kool jätkusuutlik ja ääretult jätkuvajalik. Kohaliku omavalitsuse üksuste tulubaas tuleks viia sellisele tasemele, mis tagab lisaks igapäevaste ülesannete täitmisele vahendid investeeringuteks, põhivara kulumi katmiseks ning Euroliidu projektide omaosaluse tasumiseks. Edukas omavalitsus on eduka riigi alus, kus keskvalitsus ja kohalik võim tegutsevad koostööpartneritena.

Kindlasti on Eestis piirkondi, kus haldusreformi läbi viies saab arvestada ka ajalooliste piiridega ning tekib edukas omavalitsusüksus. Kui meil on valida, kas luua nii lähiküla kaugemas tulevikus hästi hakkama saav vald ajaloolisi piire mitte arvestades või ääremaastumise ohuga, aga vanades kihelkonnapiiridest kramplikult kinni hoidev vald, siis kumma viisi peaksime valima? Kumb viis on kasulik riigile ja rahvale?

Just seepärast ongi olulised põhjalikud spetsialistide poolt tehtud analüüsid, mis näitaksid meile, milline saab olema haldusreformi tulemus. Arutelu õige lahenduse leidmiseks, omavalitsuste poolne initsiatiiv ja lahenduste pakkumine - see kõik annab meile võimaluse parimaks tulemuseks.

Kohalik tasand on rahvale lähim riigivõimu osa, seepärast peabki ülesehitus olema tugevatel alustel ning jätkusuutlik. Põhiline on see, et meil oleksid tugevad omavalitsused, mis on riigile tugevateks partneriteks, mitte pelgalt alluvateks. Seega ei ole peakisimuseks mitte omavalitsuste piirid vaid tulubaas, ülesanded ja kohustused ning viimastega hakkamasamine.

Priit Toobal

Suure-Jaani vallavolikogu
ascesimees

Teadmiseks korraldatud jäätmeveost vabastatud isikutele

Alates 19.07.2010 kehtiva jäätmesaaduse kohaselt ei ole jäätmevaldajal enam võimalust uueks perioodiks taotleda korraldatud jäätmeveoga mitteliitumist, kui põhjuseks on soov korraldada ise oma segaolmejäätmete äravedu. Nüüd võib jäätmevaldaja taotleda vabastust erandkorras vaid siis, kui kinnistul ei elata või kinnistut ei kasutata.

Antud muudatus hõlmab ka suvekodusid, kus viibitakse hooajaliselt ning jäätmete kaootiline tekkimine tekitab vajaduse jäätmeveost vabastamise järele sügisel ja talvel, kui suvekodus valdavalt ei viibita. Vallavalitsusel on õigus selleks perioodiks vabastus anda.

Kõik senised Suure-Jaani vallavalitsuse poolt antud korraldatud jäätmeveost vabastused kehtivad kuni 28.02.2011.

Korraldatud jäätmeveost vabastuse saanud jäätmevaldaja, kes elab aastaringiselt oma kinnistul või kasutab seda, on automaatselt 1. märtsist 2011 loetud korraldatud jäätmeveoga liitunuks. Neil ei ole enam õigust taotleda mitteliitumist uueks perioodiks.

Korraldatud jäätmeveost vabastuse saanud jäätmevaldaja, kes ei elanud oma kinnistul ja ei kasutanud seda, peab esitama Suure-Jaani vallavalitsusele hiljemalt 28. veebruariks 2011 uue taotluse juhul kui kinnistul endiselt pidevalt ei elata või kinnistut ei kasutata.

Kui seda taotlust 28. veebruariks vallavalitsusse pole saabunud, loetakse

jäätmevaldaja alates 1. märtsist 2011 korraldatud jäätmeveoga liitunuks;

Taotlused tuua Suure-Jaani vallavalitsuse aadressil: Lembitu pst 42 Suure-Jaani 72502 või saata digiallkirjaga allkirjastatult või allkirjastatuna skaneeritult e-posti aadressil tiu@suure-jaani.ee. Taotlustes ära märkida mitteliitumise periood ja põhjendus.

Mitteliitunuks lugemise taotlus on võimalik rahuldada ja jäätmevaldaja erandkorras teatud tähtjaks korraldatud jäätmeveoga liitumisest vabastada vaid juhul kui kohalik omavalitsus on eelnevalt veendunud, et vabastamise asjaolud on tõesed ja vabastamist võimaldavad s.t. kinnistul ei elata, kinnistut ei kasutata. Selleks võib omavalitsus nõuda ka kinnistu mittekasutamist tõendavat dokumenti (näiteks 0 elektriarve), kui tekib kahtlus, et kinnistut on siiski kasutatud.

Jäätmevaldajal, kes saab korraldatud jäätmeveost vabastuse, on kohustus esitada iga järgmise aasta 20. jaanuariks kohaliku omavalitsuse üksusele kirjalik kinnitus, et kinnistul ei ole aasta kestel elatud või kinnistut ei ole kasutatud. Jäätmevaldaja, kes tähtjaks kinnistut ei esita, loetakse korraldatud jäätmeveoga liitunuks 21. jaanuarist arvates.

Palume taotluste esitamist mitte jätta viimasele hetkele.

MTÜ Kesk-Eesti
Jäätmehoolduskeskus,
Tiit Umal

Suure-Jaani valla keskkonnanõunik

Koduõendus on abivajajatele tasuta

Alates juulikuust on Suure-Jaani valla ja Võhma linna inimestel võimalik saada tasuta koduõendusteenust. Teenuse osutaja on Lõhavere ravi- ja hooldekeskus ning koduõena töötab Leida Kuld.

Koduõde osutab abivajajatele meditsiinilist abi, näiteks ravib haavandeid ja lamatisi, mõõdab

vererõhku, võtab proove, teeb asendravi, teeb füsioteraapilisi protseduure, mõõdab veresuhkrut, abistab erinevate dieetide koostamisel, teostab valu-ravi jne.

Koduõenduse patsiendid on inimesed, kellel arsti juures käimine on raskendatud.

Koduõde teenuse vajadusel

pöörduge oma perearsti või otse koduõde poole. Samuti võib helistada Lõhavere ravi- ja hooldekeskusesse telefonil 437 2069 või 437 2103.

Ene Maaten
SA Lõhavere Ravi- ja Hooldekeskuse juhataja

Võta enda jaoks aega ja tule lõõgastu

Lahmuse kooli juures mõisa-aidas on avatud taastuskeskus. Kõigil soovijail on võimalus saada lõõgastavaid ja tervislikke protseduure.

Töö Lahmuse taastuskeskuses on edukalt käima läinud. Eesmärk on pakkuda abivajajatele rehabilitatsiooniteenust, millega parandatakse puudega inimese iseseisvat toimetulekut, soodustatakse töötamist, tööle asumist ja suurendatakse ühiskonnas osalemist.

Peale rehabilitatsiooniteenuse pakume igapäevase võimaluse saada mitmesuguseid lõõgastavaid ja enesetunnet parandavaid protseduure.

Meie võimalustest lähemalt.

Soolaravi on tõhus külmetushaiguste ennetaja. Praegu on just õige aeg organismi talveks ette valmistada, et kaitsa end viirushaiguste eest. Sobib astma, põskkoopa põletike, krooniliste hingamisteede haiguste ja mitmete nahaprobleemide leevendamiseks.

Mullivann vähendab lihaspingeid ja liigesevalusid, alandab vererõhku, on hea abivahend unehäirete puhul.

Vibroakustiline muusikate-

raapia on lõõgastav, rahustav, vererõhku normaliseeriv. Sobib väsimuse, lihaspingete, pingepaalu, uinumishäirete korral, leevendab stressi. Klient lebab „helivoodis“, kus lisaks spetsiaalse sagedusega helidele mõjutab teda ka vibratsioonvoodi sees.

Külmakapsel e krüosaun - võib kasutada reumaatiliste protsesside, stressi, kroonilise väsimuse, depressiivse seisundi, luu-lihassüsteemi haiguste puhul. Krüosaunas on külma 130-140 kraadi, klient on kambris kaks minutit.

Infrapunasaun leevendab kroonilist väsimust, lihasevalu, parandab lihaste toonust, on tõhus tselluliidi vähendaja, aitab organismist välja viia jääkaaineid.

Erinevad massaažid: üld-, tselluliidi-, veealune dušš-massaaž ning massaažitool. Massaaž turgutab immuunsüsteemi, tasakaalustab närvisüsteemi, leevendab stressi, parandab ainevahetust, peletab väsimust, aitab kehast välja viia jääkaaineid, vähendab lihaspingeid ning seeläbi ka valusid.

Füsioteraapia on kehalistel

harjutustel, asendiravil, massaažil ja füüsilistel meetoditel (sooja-, külma-, elektriravil) põhinev taastusravi osa. Ülesanneteks võimalike tervisekahjustuste ennetamine, taastamine; liigete liikuvusulatuse ja lihaste jõu säilitamine, parandamine, valu leevendamine.

Veresuhkru ja vererõhu mõõtmine.

Valik on mitmekesine ja loodame, et igaüks leiab endale sobiva. Hoidke ja kaitske oma tervist - ennetada on lihtsam kui ravida!

Teenindame eelregistreerimisel E, T, N, R 9 - 17, K 12 - 20. Tülles vastu inimeste soovile oleme avatud eelregistreerimisega ka laupäeval 20. novembril. Joulukuu esimesel nädalal sõbrahinnad - teenused 20% soodsamad.

Vaata kodulehte www.lahmuse.edu.ee/ taastuskeskus ja küsi julgelt lisainfot telefonil 434 1137

Annelise Koitla
Lahmuse taastuskeskuse juhataja

Massaaži teeb Helen Rajamäe

Mullivann

FOTOD: Leili Kuusk

Olge pimedada ajal säravad!

Aasta kõige pimedam aeg on käes - lisaks vähesele päevavalgusele halvendavad nähtavust vihma- ja lumesadu ning udu. Kehvades liikluses võivad iga pisemgi eksimise saatuslikuks saada. Eriti tähelepanelik peab olema liikudes pimedal maanteel, kus tänavavalgustus puudub ja sõidukite kiirus on suurem.

Enamik meist ei ole mõelnud sellele, et üks väga väikese materiaalse väärtusega ese, helkur, võib teatud hetkel päästa meie elu.

Ideaalsetes oludes maanteel läbib 90-kilomeetrise tunniikiirusega sõite juht isegi intensiivse pidurduse korral rohkem kui 70 meetrit, enne kui sõiduk peatub.

Tumedas riides ja ilma helkurita jalakäija ilmub lähituledega sõitva juhi vaatevälja 30-40 meetri kauguselt. Juhil jääb temani jõudmiseks aega veidi üle sekundit ja kui jalakäija just teeservas mööda hangi ei sum-

pa, on otsasõit peaaegu vältimatu.

Helkuriga varustatud jalakäijat märkab juht lähitulede valgusel 150 meetri kauguselt, kaugtulede valgusel isegi kuni 300 meetri kauguselt ja talle jääb piisavalt aega, et sõitu aeglustada ja jalakäijast ohutult mööduda.

Kõige ohtlikum on jalakäijale olukord, kus kaks autot lähenevad teineteisele lähituledega. Nüüd häirivad juhti veel vastutuleva auto tuled, kriimustused ja mustus esiklaasil. Jalakäijat märkab ta heal juhul alles 30 meetri kauguselt. Selle maa läbi sõiduk veel enne, kui juht jõuab pidurdamist alustada.

Heledate riiete kandmine teeb jalakäija küll pisut paremini nähtavaks, kuid mitte piisavalt. Kes helkurit endale külge riputada ei taha, võivad kasutada helkurpaelu või -ribasid.

Kuidas end nähtavaks teha?

Helkur on soovitatav paigaldada riietusel samale kõrgusele

sõiduki tuledega, seega umbes 50-80 cm maapinnast. Rippuva helkuri võib haaknoelaga kinnitada küljetasku voodri külge: valgel ajal saab seda siis taskus hoida. Ühe helkuri olemasolu korral tuleb see kinnitada keha sõiduteepoolsele küljele.

Tähtis on, et helkur on nähtav igast küljest lähenevale. Jope rinnatasku kohal rippuvast helkurist ei ole tagant lähenevale sõidukijuhile mingit kasu.

Ülearune ei ole helkur ka linnatänaval, sest tänavavalgustus ei ole alati ja igal pool piisav. Helkurpaela võib õmmelda riiete servadesse ja kraele. Seda ei ole soovitatav õmmelda kohtadesse, kus kangas kortsutab või murdub. Nii muutub helkurpael kiiresti kasutuskõlbmatuks. Kui riietel on helkurpael vaid varrukaotstes, tuleb pimedada käed taskust välja võtta.

Sirli Leier
Lääne Regionaalne Maanteeamet

Midagi uut

Kuna Eesti Post sulges septembrikuu viimasel päeval Sürgavere Postkontori, pakkus vald seda teenust raamatukogule. On üsna keeruline tegeleda lugejaga, kui samal ajal ootavad teised inimesed, et maksta postiteenust eest, millega seoses on vaja vormistada ka dokumendid. Leidis aga inimene, kes oli nõus seda tööd tegema. Nüüd on meil raamatukogu-postkontor.

Postkontori lahtioleku ajad on esmaspäevast reedeni kell 10.00 - 13.00. Kui raamatukogu on suletud, siis on seda ka postkontor. Teenuseid saame osutada ainult sularaha eest: müügil on margid, ümbrikud, kaardid, saab saata kuni 2 kg väärtkirju, tellida perioodikat, maksta telefoni, elektri, kindlustuse jm

eest. Tellimisel saab ristsõnu ja lotopileteid. Praegu on müügis kalendrid, tulemas on jõulukaardid. Pakkide koju-toomiseks tuleb kokku leppida postiljoniga.

Ümbrikke, marke ja kaarte saab osta raamatukogu lahtioleku aegadel. Infot saab telefonil 437 5319.

Kuu aega koostööd on sujunud ladsalt.

Anu Ojamäe
raamatukogu juhataja

1. novembrist 2010 alustas samasuguste teenuste pakkumist ka Tääksi raamatukogu - Eesti Post sulges Tääksi Postkontori.

Olustvere raamatukogus toimus 21. oktoobril ettelugemispäev. Olustvere Põhikooli V klassi õpilased lugesid luuletusi TEA lasteluule varalackast ja I klassi õpilased etendasid näpunukkudega sõnamängu

FOTO: Erakogust

Mis saab Suure-Jaani vene kirikust?

Rahva suus vene kirikuks kutsutav hoone Suure-Jaanis Köleri tänaval kuulub Eesti Apostlikule Oigeusu Kirikule. Viimane teenistus toimus seal pea kolmkümmend aastat tagasi ja sellest ajast on kiriku ukseid suletud olnud. Kui Suure-Jaani Muusikafestivali korraldajatel 2004. aastal tuli mõte hea akustikaga ruumis kontsert korraldada, siis veeti kirikust välja hulk tuvisõnnikut ja rämps, aga selgus, et hoone oli seest paremas seisundis kui väljast vaadates. Ripakile kukkunud tornid vajusid kiiret remonti, aga seinad ja pöörandad polnudki nii hullud kui karta võis - enamuse aknaidki olid terved. Ikonostaas oli kirikust pärast teenistuste lakkamist ära Haapsallu viidud, kuid kaunis kroonlühter rippus laes ja kiriku tornis oli alles suur kell. Ruumi kaunistamiseks toodi kased ja istumiseks pingid ning 19. juunil 2004 laulis kirikus Orthodox Singers ja inimesed pääsesid üle tüki aja kirikusse sisse. Järgmist festivalide ajal toimus alati vähemalt üks kontsert ka oigeusu kirikus. Igal aastal eelnes sellele tuvisõnniku väljarookimine ja ruumi koristamine.

Esimesed kokkusaamised kiriku omaniku esindajatega toimusid juba Suure-Jaanis Linnavalitsuse ajal - kuid vaata-mata mitmete plaanidele ei õnnestunud hoonele siiski leida funktsiooni ja remontimiseks vahendeid. Hoone lagunenes, kogudust ei olnud. ...

Aastal 2008 asutasid neli kiriku saatuse pärast mures olevat Suure-Jaaniga seotud inimest MTÜ Suure-Jaani Kultuurikoda. Algus oli paljulubav - käeolevaks aastaks pidi valmima renoveerimisprojekt ja projektitaotluse kiriku renoveerimiseks. Oktoobris 2010 ollakse aga olukorras, kus Suure-Jaanis puudub pääs kirikusse, kust omanik on ära viinud kroonlühtri. Mitetulusühingu ja Eesti Apostliku Oigeusu Kiriku juhataja koostöö ei suju päris loodetult.

Leili Kuusk

Alljärgnev on täienduseks „Sakala“ 28. oktoobri 2010 artiklile „Kiriku võti ja kroonlühter söitsid Tallinna“.

Miks selline seis?

Täpselt aasta tagasi samal ajal olime Kai Braueri ja teiste oma toetajatega veel jõudu ja väge täis, et asjad liiguvad kiriku taastamisel paremuse poole. Korraldasime kirikus kolm kontserti ja Tallinnas tegutses toonane EAOK Varahalduse juhataja Margus Lepvalts projekteeerija leidmisega. Kohapeal käis härra Kilumets, kes kaardistas kõik vajalikud tööd ja tegemised ning andis

meile üle ekspertiishinnangu, mille alusel oleks saanud tegema hakata ka renoveerimisprojekti. Projekti pakkumise maksumuseks oli ca 38000 krooni. Arutasime MTÜ juhatajaga asja ja olime isegi nõus oma isikliku raha paigutama MTÜ-sse, et saaksime projekti ära tellida.

Kontserdid said peetud ja talveks plaanisime paberitööga tegeleda. Vahepeal aga vahetus Tallinnas EAOK Varahalduse juhatus ja ka kirikunõukogu liikmed. Otsustasime Kai Braueriga, et viisakas oleks end tutvustada ja oma plaane nendega arutada. Kohale jõudes võitis meid vastu metropoliit Stefanus, kes oli algul meie tegevuse suhtes väga kriitiline, kuna me polevat nendega varasemalt üldse kontakteerunud ja ise omapead tegutsenud. Peale meie selgitusi ja arutist e-kirjavahetuse näitamist - et oleme kõike kooskõlastanud Margus Lepvaltsiga - suhtumine pisut leebus, kuid nüüd olime ebameeldivalt üllatunud meie, et sellises organisatsioon ei teata üksteiste tegemistest.

Kuna kohtumine lõppes konstruktiivsete kokkulepetega edasise tegevuse osas, siis alustasin läbirääkimisi vallavalitsusega, et see aitaks kirikul maa enda valdusse saada ja meie MTÜ-ga sõlmiksime Varahaldusega omavahelise koostöölepingu.

Siinkohal pörkusime esimest korda kokku arusaamaga, et kirikuvalitsus on valmis taastamist toetama vaid siis, kui tekib kogudus. Nad ei olnud rahul meie MTÜ põhikirjaga, kus on peale kiriku taastamise sees ka veel palju muid tegevusi. Järgnesid Martin Tooni külskäigud, millest võib lugeda ajalehest „Sakala“ (29.10.2010 nr 207 - Toim). Ühel neist kohtumistest paluti minult võit, et teha sellest kopia. Olin heausklik ja andsingi. See aga paraku oli päev, kus pandi punkt meie heale algatusele aidata lagunevat kirikut taastada. Tänameks pole Varahaldus mulle, s.t Suure-Jaanile võit tagastanud ja selle asemel on liisaks ikonostaasile minema viidud ka lühter. Omaniku õigus, nagu nad mulle e-kirjaga vastasid. Kas järgmiseks läheb kirikukell?

Siinkohal minu palve ja üleskutse Suure-Jaani rahvale. Kui on keegi, kes tunneb endas jõudu kiriku koguduse eestvedamiseks, siis palun andke endast märku. Kirikuvalitsus on deklaratsioonid, et nemand on hoone taastamisest huvitatud vaid siis, kui tekib kogudus. Kirik on hetkel veel sellises seisus, et seda on võimalik taastada lihtsamate vahenditega kui müürid uuesti ülesladumine. Andke endast märku ja proovime veel ühe korra.

Aivar Paas
MTÜ Suure-Jaani Kultuurikoda

Kildu kooli II vilistlasturniiri males võitis Berni Elbing (pildil). II koha sai Joonas Hansen ja III Alo Järve
FOTO: Ene Adams

Sürgavere kool käis Tallinnas

21. oktoobril sõitsime 6. - 9. klassiga Tallinnasse Okupatsioonide Muuseumisse. Muuseumisaalis oli palju põnevaid eksponaate. Näiteks võis leida põgenikepaadi, millega lahkuti II maailmasõja ajal Hiiumaalt Gotlandile. Samuti oli muuseumis salvestusaparaat koos pealtkuulamistoru ja tagavaralindiga. Näha võis vanu raadioid, juuksuritooli, hambaarstivõlli. Kindlasti ei jäänud kellelegi märkamata ka Mary Frances Lindströmi fotod, mis asusid üsna sissekäigu juures. Mis kindlasti võis huvi pakkuda eelkõige poistele, olid kaks vana autot. Üks oli aastast 1982, kuid teine veelgi vanem - aastast 1951.

Samal ajal külastasid muuseumi ka mitmed teised koolid. Üldiselt oli põnev näha ning uurida vanu asju, mida mujal vaadata ei saa. Pealegi kulus kõigile õpilastele ja õpetajatele ära üks vahelduspakkuv koolipäev Tallinnas.

Kristin Varblane
8. klass
Sürgavere Põhikool

Kildu kooli õppereis Tallinnasse

Silmaringi avardavad reised on õpilaste hulgas alati teretulnud. 7. oktoobril oli Kildu Põhikooli õpilastel võimalus külastada Energia avastuskeskust ja Tallinna loomaaeda. Niisugused ekskursioonid toimuvad igal aastal.

Mida me sellel reisel õppisime?

Esimesena suundusime Energia avastuskeskusesse, kus vaatasime kosmoseshow'd. Tutvustati universumit ja galaktikat, mis oli väga põnev. Erinevaid interaktiivseid eksponaate oli lausa kolmel korrusel. Esimesel korrusel tekitas kõige rohkem elevust naelvoodi, millel igaüks sai soovi korral lamada ja tunda, et naelad polegi nii valusad. Keldrikorrusel asus teleskoop ja sähvis valgus. Samuti oli põnev instrument hääleloomutaja, millega sai häält kummaliseks ja naljakaks muuta. Veel pakkus huvi tuule-

keeriste masin. Avastada ja katsetada meeldis kõigile.

Järgmisena külastasime Tallinna loomaaeda. Meile tutvustati loomaaia ajalugu. Saime teada, et nende vapiloom on ilves, sest ta oli zoopargi esimene elanik. Loomaaias tutvusime röövlindude, kiskjate, imetajate ja ka roomajatega. Kõige ilusamad ja energilisemad olid valgetups-marmorsetid - ahvid, kes meenusid väikeseid koalasid.

Me õppisime Tallinna-reisil nii energia kui loomaaia ja loomade kohta päris palju. Päev oli meeleolukas ja põnev ning meeldis kõigile.

Aitäh õpetajatele ekskursiooni korraldamise eest - ootame juba järgmist.

Andra Kabanen
9. klass

Palju tervist sünnipäevaks!

Tääksi kool kannab tervist edendava kooli austavat nimetust 5. aastat. Mida ootab selline põngerjas oma sünnipäevalt - ikka lusti, rõõmu ja head sõpruskonda! Just seepärast tähistaski Tääksi TEK oma pidupäeva terve nädal kestvate lõbusate tegemistega.

Nädal algas jooksupäevaga. Rekordi kooli trepikõrgus püstitas 8. klass. Võimlas peetud sumomaadlustel jätkus lusti igas vanuses õpilastele. Otsisime üles ka kooli kõige toredamad paigad, iga õpilane sai naerunäo panna just sinna kohta, kus ta ennast kõige paremini tunneb.

Teisipäev oli rõõmupäev - sel päeval oli keelatud kanda musta, valget ja halli - mida rõõmsavärvilisemad riided, seda uhkem! Rõõmus värvikirevus tegi silmad ette ka värvikirevale sügisele! Selgitasime välja kooli meistri paberkuuli tõukamises ja paberlennuki lennutamises.

Kolmapäev oli reispäev. Kogusime tarkust Tallinnas Kiek in de Kōkis, bastionide

käikudes ja Okupatsioonide muuseumis.

Sünnipäevasõokide eest hoolitses neljapäev. Hommikul tegutsesid tervislike lõbusate võileibade valmistajad, avatud oli isetehtud küpsetiste kohvik.

Reedel toimus traditsiooniline kohukese jooks ümber Tääksi küla. Iga jooksust osavõtja saab auhinnaks magusa kohukese ja kingituseks koolile laulsid klassid oma loomingulist sünnipäevalaulu.

Tervist edendavate koolide motoks on: Targalt ja tervelt suureks. Selle nimel püüamegi muuta koolielu rõõmsamaks, sõbralikumaks ja tervislikumaks. Iga tervist edendava kooli õpilane saab koolist kaasa tunde, et terve olla on uhke ja häa!

Loodame, et järgmisel aastal on meiega liitunud ka Suure-Jaani koolipere. Tore oleks naabritega koos tegutseda!

Silva Kolk
Tääksi kooli tervisemeeskonnast

Lustlikud sünnipäevalised

FOTO: Silva Kolk

Sürgavere toimetused

Esimene veerand Sürgavere Lasteaed-Põhikoolis möödus üsnagi tegusalt. Kooliaasta algas traditsioonilise aktusega, kus aabitsad jagati kätte kuuele I klassi tulijale - viiele poisile ja ühele tüdrukule.

20. septembril külastas meie maja nukuteater Nipitiri, kes mängis lastele etenduse „Tulelinnu laul“. Etendus oli väga vahva ning lapsed jäid igati rahule.

21. septembril tähistas Sürgavere kool oma 89. sünnipäeva. Aastate jooksul on sel puhul kombeks saanud majale üks suur kalli teha. Nii tegime ka sellel aastal. Appi tulid lasteaia lapsed ning kalli saigi tervele majale tehtud - täisringist jäi puudu paari õpilase jagu.

Septembri neljandal nädalal oli kõigil võimalus külastada kooli saalis olevat sügisandide näitust, mille oli kokku pannud lasteaialapsed ja algklassid. Näitusel oli igasuguseid imeviguritega kartuleid ja porgandeid, palju erinevaid sügislilli ning kõige suuremaks eksponaadiks oli - 35 kilogrammine kõrvits.

Mihklipäeval peeti lasteaia uhke mihkli-laati, mida külastasid ka I klassi õpilased. Laada suursündmuseks kujunes tsirkus, kus sai näha naljakaid klouni, tantsivat karu ning akrobaat Nastjat.

Oktoober algas leivanädalaga, mille raames iga päev pakuti erinevaid leibasid ning lasteaed ja algklasside õpilased külastasid kohalikku muuseumi. Endine direktor Endla Reimann näitas lastele kuidas leib ahju jõuab ning kõik said sooja leiba. Suured, suured tänud Endlale, et ta leidis meie jaoks aega!

5. oktoobril toimus õpetajatepäev. 9. klas-

si poisid-tüdrukud proovisid õpetaja rasket ja vastutusrikast ametit. Kõik said väga hästi hakkama ning erilise kiituse osalisteks saavad Esko ja Taivo, kes lasteaiaõpetaja ametiga erakordselt edukalt hakkama said.

Oktoobrikuu on kuulutatud „Hea õpetaja kuuks“ ning selle kuu raames oli ka „Tagasi kooli“ nädal. Selle nädala jooksul oodatakse koolidesse vilistlasi või lihtsalt tegusaid ja huvitavaid kodanikke õpilastele tunde andma ja kogemusi jagama. Meie kooli külastasid sügavalt loodusehuviline Sven-Erik Enno, kes rääkis pilvedest ning 2002. aastal Sürgavere Põhikooli lõpetanud Viljar Kütt. Viljar rääkis õpilastele oma kogemusest Eesti sõdurina Iraagis.

Veerandi eelviimasel päeval sõitsid 6. - 9. klassi õpilased pealinna Okupatsioonide muuseumisse.

„Hea õpetaja kuu“ raames oli õpilastel võimalus õpetajatele kiitust avaldada. Selleks oli välja pandud üks kast, kuhu oma kiitus tuli panna. Peamised kiidusõnad meie õpetajatele olid: lahke, tore, ei karju, hea, teeb asja hästi selgeks, nalja teeb palju, ilus, abivalmis, sõbralik, lõbus, tark, mõistev, arusaaja, hästi heasüdamlik. Kokkuvõttes oli kastis 105 sedelit, sealhulgas üks rikutud sedel. Kõige enam kiitust algklasside õpetajate seast sai õpetaja Elle Jänes ning suuremad õpilased kiitsid kõige enam matemaatika ja füüsika õpetajat Rein Aidakut.

Ja ongi esimene õppeveerand selleks koraks otsa saanud. Palju sai tehtud ning lehe ilmumise ajaks ka nädala jagu puhatud.

Sirli Mändul
huvijuht

Tagasi kooli

Suure-Jaani Gümnaasiumi vilistlane, praegune Keskerakonna peasekretär Priit Toobal andis projekti „Tagasi kooli“ raames Suure-Jaani gümnaasiumis VIII, IX, X, XI ja XII klassi õpilastele ühiskonnaõpetust. Toobal on töötanud ka kooli huvijuhina.

„Mul on hea meel, et sain oma endist kooli külastada,“ ütles Toobal, „õpetajaroll pole küll lihtne, aga see-eest väga huvitav.“

„Arutasime koos noortega suure tööpuuduse, väljarände ja hindade tõusu üle. Otsisime üheskoos lahendusi, kusjuures minu

ja õpilaste ideed suures osas kattusid,“ selgitas Toobal. Toobali sõnul olid tema õpilased aktiivsed ja asjatundlikud.

„On tore, et noored tunnevad elavat huvi ühiskondlike teemade vastu, see näitab, et neist tulevad tublid kodanikud.“

„Tagasi kooli“ nädal toimus 18.-22. oktoobril ja selle eesmärgiks on tugevdada Eesti koolide ja ülejäänud ühiskonna koostööd. Projekti käigus kutsutakse tundi andma külalisõpetajad, kes vahendavad õpilastele praktilisi teadmisi ja kogemusi erinevatest eluvaldkondadest.

Oktoober Suure-Jaani Gümnaasiumis

„Võeti vastu“ värsked 10. klasside õpilased - läbi rebaste ristimise katsete. Elevust, kilkeid ja muljeid jagus kauemaks, seda jääb meenutama isiklik portreega tunnistus.

Leivapäeva tähistasid ühiselt algklassid. Tänu AS Leiburile saime maitsta viit erinevat leiba. Pikapäeva rühmas vaadati filmi „Eesti rukkis Eesti leib, lisaks tegevused klassides. Vahvatest võileibadest sain osa ka mina, 4. a klass tegi ise võileibu. Toreدا juhuse läbi jõudis üks jänesega võileib tee minu kõhtu. Oli maitsev, aitäh!

Õpetajatepäevale kohaselt andsid tunde ja korraldasid koolielu abiturientid. Päevakangelastele oli korraldatud ekskursioon Olustvere kodadesse. Põnev paik on leivakoda, kõik meist ei olnud käinud ka saviga klaasikojas. Väga maitsekalt on pandud välja näitused puust tööhobustest ja topised. Rõõm oli viinaköögis põgusalt ka Olustvere kolleegidega kohtuda. Koolis toimus lisaks tundidele ka ülekooline aktus,

kus igal õpetajal paluti võimalusel rääkida üks lugu oma kooliajast. Noortele meeldis see väga, sest kuuldi lugusid, mis erinevad tänastest paljugi ja oli ka selliseid, mille peale võiks öelda, et midagi ei ole ajaga muutunud.

Ivar Lett käis külas etendusega „Tunded udus“, mis keskendus sõprusele ja hirmudele. Kuidas siilike läks karu juurde ja oli suur paks udu. Mida ootas karu ja mida tundis siil. Tegu oli kaasakiskuva lavalooaga, kus kogu publik mängis kaasa.

Veerandi viimane päev oli „Tagasi kooli“ päev. Igas klassis käis selle ettevõtmise raames vähemalt üks õpetaja. Saadi teadmisi interneti ohtudest, lindude rōngastamisest, poliitikast ja veel paljust. Aitäh kõigile külalistele, et leidsite tee tagasi kooli. Veebilehe www.tagasikooli.ee põhjal oli meie koolis Viljandi maakonnas kõige rohkem külalisi.

Marge Johanson
Suure-Jaani Gümnaasiumi huvijuht

Suure-Jaani valla laste sisukas koolivaheaeg

Sügisene koolivaheaeg on selleks aastaks läbi saanud. Suure-Jaani Noortekeskuse andis võimaluse kõikidel valla noortekeskuste noortel võtta osa tihedast ja põnevast koolivaheaja programmist.

Programmi raames toimus ühine Pärnu Veekeskuse külastus, ettevõtluskoolitus noortele, debatt „Muna vs kana“, spordivõistlused valla otsustajate ja noorte vahel, noortekeskuste vaheline bowlingturniir ning koolivaheaja lõpetas retropidu - dresidisko - Suure-Jaani Noortekeskuses.

24 tunnine ettevõtluskoolitus toimus Sürgavere Spordihoones ning sellest said osa Suure-Jaani valla, Kõo valla ja Võhma linna noored. Põneval koolitusel said noored aimu ettevõtluse alustest, koostati äriplaan ja eelarveid, samuti analüüsisid ka ettevõtluse ohukohti. Koolituse lõpuks said noored ka esinemiskogemuse - auväärse žürii ees tuli oma äriplaanid kaitsta.

Sisukas koolivaheaeg toimus ESF-i, Viljandi Maavalitsuse ANK projektikonkursi ja Suure-Jaani Vallavalitsuse rahastusel.

Kogu informatsiooni Suure-Jaani valla spordi- ja noorsootöö kohta leiate aadressilt <http://noortekas.suure-jaani.ee>

Marlen Silm
Suure-Jaani valla noorsootööspsialist

5 küsimust

Suure-Jaani vallast (4)

Alustame oma neljandat hooaega. Seekord koostab küsimusi Tõnu Kukk.

Vastuseid ootame endiselt nii posti kui e-posti teel. Aadressid vastavalt Lembitu pst 42, 71502 Suure-Jaani ja leili@suure-jaani.ee. Esimese viie küsimuse vastuste saatmise viimaseks päevaks on 22. november 2010.

Suve hakul teeme kokkuvõtteid - tublimaid ootab seegi kord auhind.

Edu kõigile vastuste otsimisel!

Leili Kuusk

1. Olustvere Leivakoda on populaarne paik. Millist asutust planeeriti aga 1935. aastal magasiada ruumidesse?
2. Ta on sündinud Sürgavere vallas, Võistre külas ja kunstiajalukku läinud Tõravere observatooriumi seinapanoo „Muistsete eestlaste tähekaart“ autorina. Kes?
3. Millist pealkirja kandis Suure-Jaani ajaleht 1951. - 1952. aastal?
4. Kes või mis on Suure-Jaani murdes „koinar“?
5. Ühel suvepäeval nägi 6-aastane Liiduvere küla tüdruk talust ~300 meetri kaugusel rististikupõllul sigarikujulist „lennukit“ millel polnud tiibu ega rattaid. Ufo ümber askeldasid punaste nägudega erkhrohelised mehikesed. Mis aastal kirjeldatud sündmus toimus?

Pangaklientidele tuleb euro rahulikult

Järgmise aasta 1. jaanuari saabudes vahetub Eestis käibel olev raha - 1992. aasta juunist kasutuselevõetud krooni asemele tuleb euro ehk Euroopa ühisaraha. Kuna raharingluse toimimisel on pankadel kanda tähtis roll, siis on kindlasti hea teada, mida tähendab eurole üleminek pangaklientidele.

Kõigepealt tuleb öelda, et pangaklientidele on üleminek tehtud lihtsaks. Aktiivsed pangakliendid, kes hoiavad raha kontol, ei varu suuri summasid sularaha koju ning maksavad igapäevaselt pangakaardiga ei pea tegema euro tulekuks erilisi ettevalmistusi. Juhul kui teil on kodus suurem kogus Eesti sente, siis soovime need novembri lõpuks kampaania „Too mindid panka!“ käigus panka tuua. Kampaania käigus on müntide töötlus ja oma kontole kandmine või vahetus paber- raha vastu tasuta. Juhul kui hoiate kodus suuremat summat sularaha, siis saate sama pangaskäiguga selle kontole panna. Kontol olevad kroonid vahetab pank 1. jaanuaril juba ise teenustasuta ja ametliku kursiga eurodeks.

Need, kes eelistavad sularaha, saavad alates 1. detsembrist pankades kroone teenustasuta ja ametliku kursiga eurodeks vahetada.

Kroonimüntide ja -kupiiride vahetuse võimalus säilib ka hiljem: kommerts pangad teevad seda 2011. aasta suveni kõigis sularaha teenust pakkuvas kontoris, et pärast seda piiratud kontoriõrguga, Eesti Pangas saab aga kroone vahetada tähtajatult.

Kliendid ei pea minema panka, et muuta oma laenu-, pangakaardi- või teisi lepinguid. Euro kasutuselevõtt ei mõjuta lepingute ja muude juriidiliste dokumentide järjepidevust ning nende tingimusi, ega vabasta võetud kohustuste täitmisest, samuti ei anna õigust kehtivat dokumenti ühepoolset muuta või lõpetada. See puudutab ka intresse: näiteks kui teil on sõlmitud kroonihoius, mille aastaintress on neli protsenti, siis arvatatakse hoiusesumma küll eurodesse, kuid intress

jääb kuni lepingu lõppemiseni endiseks. Kroonilaenu tagasimaksmine hakkab toimuma eurodes - laenusummad arvutatakse pankade poolt ümber samamoodi ametliku kursi järgi ning tasuta.

Alates 1. jaanuarist ei võimalda arveldussüsteem enam kroonimaksuste töötlemist. Hoiustel olev raha arvutatakse ametliku kursiga ning tasuta eurodesse ja kõik pangatulekanded hakkavad toimuma eurodes. 31. detsembril 2010 on pankades tavaline arvelduspäev (viimane kliiring on kell 18.00), mis tähendab et ka pärastlõunal saate veel pankadevahelisi maksiseid teha.

Kroonilt eurole „ümberlülitumisel“ on pangasüsteemid (internetipank, makseautomaadid, teletenused, telefonipank, mobiilipank jne) osaliselt suletud. Teenused hakkavad samm-sammult taastuma 1. jaanuaril - esimeste seas on näiteks internetipangas võimalik vaadata kontojääki eurodes ning algatada pangasisesed maksed. Et vältida pangasüsteemide ülekoormust on soovitatud mitte kohe aasta esimestel tundidel uudishimust oma internetipanka siseneda, vaid teha seda siis, kui on tõesti vajadus tehinguid teha. Niipalju raha kui teil oli pangakontol kroonides, saab ametliku kursi järgi olema ka eurodes. Näiteks 12 000-kroonine hoius muutub 766,94-euroseks.

Kõik Eesti ligi 25 000 kaarditerminali ja kassasüsteemi vajavad euro tulekul ümberseadistamist, kuid tõrked kaardimakssetes peaksid olema minimaalsed. On võimalik, et kõik kaarditerminalid ei ole kohe peale keskööd valmis eurotehinguid tegema. Enne kaarditõeki allkirjastamist või PIN-koodi sisestamist soovime veenduda, et näidatud summa on õiges vääringus - summa eurodes on 15,6466 korda väiksem. Igaks juhuks ja oma meelerahu säilitamiseks hoidke alles kaardimaksekvitüüti.

Alates €-päevast väljastavad sularahaautomaadid ainult eurosid. Kuna sularahaautomaatide kaudu lastakse ringlusse hinnanguliselt 80 protsenti eurokupiiridest, siis on tegemist väga suure logistilise väljakutsega nii pankade kui Sularahakeskuse jaoks. Sellel põhjal on võetud eesmärgiks täita eurodega kõik ligi 1000 sularahaautomaati (ATMi) hil-

pangast, kui ettevõtjal on ebapiisav tagatisvara või esinevad muud asjaolud, mis muudavad kliendi panga silmis väheatraktiivseks.

2010. aastal on MESi tagatise abil 237 ettevõtjat saanud 410 miljonit krooni laenu. Nendest 22 ettevõtjat asuvad Viljandimaal, kelle MESi tagatisega saadud laenusumma on 23,4 miljonit krooni.

Tagatise peamised tingimused:

* MES saab ettevõtja laenu või liisingut tagada kuni 80% ulatuses;

* tagatise suurus võib olla kuni 39 miljonit krooni (2,5 miljonit eurot).

MESi laenu panga vahendusel

MES võib pangale laenata raha sihtotstarbeliseks laenamiseks kliendile. Niisugune laenu võib mõnel juhul olla soodsam kui tavapärase pangalaenu.

2010. aastal on MESi rahalist ressursi kasutanud 123 ettevõtjat 172 miljonit krooni ulatuses. Nendest 13 ettevõtjat asuvad Viljandimaal, kes on panga vahendusel saanud enda kasutusse MESi vahendeid 15 mil-

Eurosid saab 2011. aasta alguses vahetada ka Olustvere postkontoris

2011. aasta jaanuarikuu kahe esimese nädala jooksul saavad kliendid kroone eurodeks vahetada 179 Eesti Posti postkontoris. Nende hulka kuulub ka Olustvere postkontor.

Perioodil 1. - 15. jaanuar on Olustvere postkontor iga päev avatud. Rahavahetusteenuse osutamise kellaajad võivad erineda postkontori tavapärasest lahtiolekuaegadest. Missugustel kellaaegadel vahetus toimuma hakkab, sellest anname teada Olustvere postkontori infostendil. Ühe kliendi kohta vahetame päevas kuni 1000 eurot, rahavahetuse ajal viibib postkontoris ka turvamees.

Ettevalmistusi sujuvamaks eurole

üleminekuks soovime teha juba praegu - pakume postipangas SEB klientidele head võimalust kasutada sularaha sissemaksmise teenust. Kuni 9999 krooni suuruse summa sissemaksmine eraisiku arvelduskontole on ilma teenustasuta. 1.01.2011 muutuval kontol olevad kroonid automaatselt fikseeritud kursi 15,6466 alusel eurodeks.

Need, kes veel SEB panga kliendid ei ole, saavad meie postipangas konto avada ning arveldamiseks vajaliku deebetkaardi tellida. Pangakaardi saab klient kätte postkontorist ning see võtab aega orienteeruvalt kaks nädalat.

Uutele klientidele pakub pank SEB Start paketi näol esimesel aastal võimalust pangaga tutvuda - paketi kuu tasu on 10 krooni ning deebetkaardi hoolduse ja internetipangas tehtud ülekannete eest täiendavaid teenustasusid ühe aasta jooksul ei lisandu. 60-aastased ja vanemad kliendid saavad deebetkaarti kasutada ja internetipangas ülekandeid sooritada ilma teenustasuta.

Postipank on hea võimalus eurole üleminekuks seotud tehingud kodu lähedal korda ajada.

jemalt 48 tunni jooksul. Juhul kui automaati ei ole jõutud euro rahatahti veel viia, siis automaatselt sularaha ajutiselt ei väljasta. Olenevalt ATMi tüübist saab automaadist uue aasta esimestel nädalatel 5-, 10- ja 20-euroseid kupüüre, 10-20 % automaatidest väljastavad ka 50-euroseid. Lisaks ATMidel tuleb euro sularaha käibele pangakontorit ja jaekaubanduse kaudu ning 2011. aasta 1.-15. jaanuarini saab kroone eurodeks vahetada maksimaalselt 1000 euro väärtuses päevas ka 179 Eesti Posti postkontoris.

TÄHTIS TEADA

* €-päev - 1. jaanuar 2011

* 1 euro = 15,6466 krooni

* krooni saab kasutada maksevahendina kuni 15. jaanuarini, pangakaart on alati õiges vääringus.

* krooni münte saab eraisik teenustasuta kontole panna alates 1. oktoobrist.

* krooni sularaha saab euro sularahaks vahetada teenustasuta alates 1. detsembrist.

* pangas olev raha vahetatakse automaatselt euroks 1. jaanuaril.

* ühtegi lepingut muutma ei pea - pank arvestab teenustasuta kõigi lepingute väärtused automaatselt eurodesse.

* kui teil on küsimusi seoses pangateenustega, siis kõige parem on pöörduda oma kodupanka.

AJAKAVA

* 1. oktoober 2010 - Pangad alustavad eraisikutelt teenustasuta krooni müntide vastuvõttu.

* 1. detsember 2010 - Pangad alustavad eraisikute sularaha kroonide eurodeks vahetamist.

* 1. jaanuar 2011 - Eesti võtab kasutusele euro.

* 1.-14. jaanuar 2011 - krooni ja euro sularaha paralleelkäive.

* 1. juuli 2011 - krooni sularaha vahetus läbi piiratud kontoriõrgustiku kuni 31.12.2011 ning seejärel tähtajatult Eesti Panga poolt.

Katrin Talihärm

Eesti Pangaliidu tegevdirektor

OMA-LOOMINGUT

Luuletused Kildu Põhikooli 2. klassi õpilastelt

On kätte jõudnud sügis, mis suvest mööda trügis. Ilmad on küll jahedad, aga siiski lahedad. Kuuse all kasvab seen, millest mina kastet teen.

Ergo Adams

Sügis trügis kohale kaasas ilmad jahedad. Lendlevad lehed värvilised Liisad pole närvilised.

Anete Tomson

Sügisel jahedad on ilmad, sügisel vihmased on silmad. Metsa all seened on peened, näituse neist koolis me teeme.

Lota Otsus

Huvikooli male-kabe

15. oktoobril toimus Paide gümnaasiumis kooli endise direktori Hillar Hansoo IX mälestusturniir males, kus osalesid koolinoored üle vabariigi - sealhulgas ka Suure-Jaani Huvikoolist. Mängiti 7 voo.

Kõige nooremas vanusegrupis - kuni 10-aastased - oli 62 osalejat. Henrik Skawinski saavutas 4 punktiga 16. - 28. koha ja Joel Uustal 2,5 punktiga 47. - 49. koha. Vanusegrupis kuni 14-aastased oli osalejaid 18. Margus Jaansoo 3,5 punkti - 10. - 11. koht, Kristo Jaansoo 2,5 punkti - 15. koht. Vanusegrupis kuni 19-aastased oli 20 osalejat. German Volodtsenko 3 punkti - 13. - 15. koht.

Novembris toimuvad Viljandis maakonna noorte meistrivõistlused nii males kui kabes. Suure-Jaani Huvikooli maletajad ja kabetajad plaanivad osaleda.

Hugo Hommik
Huvikooli maletreener

Päästeamet kutsub osalema ennetusteemisel projektikonkursil

Päästeamet kutsub mittetulundusühinguid osalema õnnetuste ennetamise projektikonkursil, et kaasata kodanikeühendusi uute ideede ja tegevuste leidmiseks õnnetuste vähendamise nimel. Konkursi eesmärk on toetavate projektide kaudu tõsta elanikkonna ohuteadlikkust ning anda inimestele oskusi ja kindlustunnet toimetulekuks õnnetustega. Projektikonkurss toimub kümnendat korda ning jagamisele läheb üle 300 000 krooni.

Taotlused on oodatud järgmistel teemadel:

- * elanike tuleohutusalane koolitamine ja kaasamine piirkonna tuleohutuse tagamiseks; erinevate sihtühemate veeohutusalane koolitamine, veekogu ohtudest teavitamine, valveta ujumiskohtade ohutumaks muutmine;
- * hädaabinumbrit meeldetuletavate abivahendite välja töötamine ja koolitused eakatele;
- * tuletõrjespordi tutvustamine ning uute harrastajate kaasamine;
- * tuletõrjejaloo tutvustamine noortele läbi interaktiivsete meetodite.

Kandideerimise oodatud registreeritud mittetulundusühingud ja sihtasutused. Toetuse ülemäär on 80 000 EEK/5112,93 EUR. Projekti omaja/või kaasfinantseerimine peab moodustama rahas vähemalt 10% kogu projekti kogumaksumusest ning projekti kestvus võib olla kuni 12 kuud.

Taotluste esitamise tähtaeg on 1. detsember 2010. Konkursil osalemise tingimused ja taotlusvorm on saadaval P ä ä s t e a m e t i k o d u l e h e l www.rescue.ee/projektikonkurss.

Evelin Uibokand

Lõuna-Eesti Päästekeskus
avalike suhete büroo juhataja

Maaelu Edendamise Sihtasutus aitab maaettevõtjaid

Maaelu Edendamise Sihtasutus (MES) põhitegevuseks on lihtsustada maaettevõtjatel laenu saamist pankadest. Peamiseks instrumendiks on täiendav tagatis laenule või liisingule. Teine toode, mida MES pakub, on MESi rahaline ressurss, mida ettevõtjad võivad saada läbi panga. Sageli seostatakse MESi üksnes põllumajanduslike firmade toetajana, kuid siinkohal on oluline rõhutada, et MES võib aidata kõiki ettevõtteid ja mittetulundusühinguid, hoolimata nende tegevusvaldkonnast.

Lisaks põhitegevusele toetab MES õpilasi, kes omandavad maamajanduslikku kutseharidust ning koordineerib põllu- ja maamajanduse nõuandeteenistust.

MESi tagatis

MESi tagatis võib olla abiks laenu saamisel

jonit krooni.

Laenu peamised tingimused:

* laenu suurus kuni 23,5 miljonit krooni (1,5 miljonit eurot);

* laenu pikkus kuni 25 aastat;

* maksepuhkus kuni 5 aastat;

* fikseeritud intress kogu laenuperioodiks;

* laenulepingu sõlmimisel puudub teenustasuta.

MESi tagatise või laenuressursi kasutamiseks peab klient pöörduma panga kliendihalduri poole. Seejärel pöördub laenuandja vajadusel ise taotlusega MESi. MESil on koostöölepped enamiku Eestis tegutsevate pankadega.

Täiendavate küsimuste korral vastavad tagatist ja laenu puudutavatele küsimustele MESi projektijuhid Enn Tiitus ja Andes Toomet.

Maaelu Edendamise Sihtasutuse e-posti aadress: mes@mes.ee

Andres Vinni
MES nõukogu liige

Raamatututvustus

Segakoori „Lehola“ liikmed ülitatsid sel suvel raamatu, milles antakse ülevaade selle Olustveres tegutsenud seltsingu ajaloost ja tegemistest. Raamatu põhiautoriks on Aita Tampere, abiks olid mitmed kooriliikmed. Aita ütleb eessõnas: „Mulle pakus suurt huvi jälgida siinkandis kooride tekkimist ja käekäiku läbi pika ajaloo, läbi tsaariaja, sõdade, Eesti Vabariigi, saksa ja nõukogude okupatsiooni kuni tänasesse Eestisse välja.“

Üksikuid raamatuid on huvilistel võimalik saada „Lehola“ koorivanemalt Elvira Grosbergilt Olustvere lossis.

Tõnu Kukk

EELK Suure-Jaani kogudus tänab Janek Kukke, Sander Saaremetša ja Karl Valmetit,

kelle südikas tegutsemine aitas ära hoida suure õnnetuse.

Palju tänu ka Suure-Jaani tuletõrjajatele ja politseinikele!

Vastemõisa rahvamajas

26. novembril kell 21

TANTSUÕHTU

"Lõikuspidu" ansambliga "MEIE MEES".
Pääse 100 krooni (6,39 EUR).

30. novembril kell 19

TEATRIÕHTU

Teater :D komöödia "Armastuse edetabel"
Osades: Marika Korolev, Vello Janson ja Raivo Rüütel.

Pääse 125 krooni (7,99 EUR),
õpilastele ja pensionäridele 100 krooni (6,39 EUR)

Tulen lapsehoidjaks
Telefon 5843 4155

Palgilõikus liikuva lintsaeraamiga teie juures kohapeal (maksimaalne läbimõõt 90 cm, pikkus 6,1 m)
Telefon 5650 4308, www.woodmizer.com

Suure-Jaani Kohvik ja Külalistemaja
E-R 07.30 - 18.00
L 10.00 - 20.00
Jõulupeod, toitlustamine, peolauad, peielauad, majutus.
Müüme kohapeal valmistatud kondiitritooteid.
Ettetellimusel kondiitritoote valmistamine.
Telefonid: 5305 8600, 434 0035
e-post: info@sjk.ee
www.sjk.ee

KÕIDAMA BAAR
Suure-Jaani valla Kõidama küla (Suure-Jaani 1, van. õuesõre pöök)
E-R kella 11-14
soojad ja maitssvad lõunad
parimad hinnad Suure-Jaanis.
20%
Mall on võimalik tellida sünnipäeva, kui ka peolauaks kuni 120 inimesele.
Info tel: 437 1480
mob: 5968 8382
Oste aiali raamatud ja terehüüed KÕIDAMA baaris!!!

Pangabuss

Swedbank

Kõik oma rahaasjad saate korda ajada pangabussis!

Suure-Jaanis Konsumi kaupluse juures peatub pangabuss üle nädala reedeti kell **10.00-13.00** (19. november, 3., 17. ja 31. detsember)

Tutvu finantsteenuse tingimustega www.swedbank.ee

SALVA
KINDLUSTUS

Annan konsultatsiooni kõigis kindlustusliikides.

Samas kindlustuslepingute sõlmimine.
Telefonid 433 4186, 5635 6178, Eeri Palu
Viljandi ja Valga esinduse juhataja

Õnnitleme lapse sünni puhul!

Annete ja Aareld Sarapsonil sündis poeg ANDRI

Riinu Venel ja Heiki Veikaril sündis poeg HENRI Veikar

Katrin Kurvitsal ja Vahur Vingisaarel sündis poeg KAREL VAHUR Vingisaar

Kadri ja Meelis Kährikul sündis poeg ANDRE

Helen Helimetsal ja Silver Pärtelsonil sündis poeg STIG Pärtelson

Mari-Liis ja Riho Reilel sündis tütar NONNA ELISABET

Helena Kuldkepil ja Ergo Tammel sündis poeg ANDRI Tamm

Mälestame

RUDOLF TUGEVUS	22.04.1943 - 11.10.2010
TÕNIS MÄNNI	03.04.1926 - 15.10.2010
MART KÄBA	09.11.1943 - 17.10.2010
VIRVE ARGE	15.06.1931 - 21.10.2010
HEINO OTS	22.02.1934 - 22.10.2010
ILMAR HIMMELREICH	16.12.1939 - 23.10.2010
ELKA-HELENE LILLIORG	15.06.1925 - 25.10.2010
LEIDA-MARIE KINNAS	18.04.1924 - 26.10.2010
ELMA LIAS	16.01.1923 - 29.10.2010
LILJA METSVAHI	22.09.1935 - 30.10.2010

ÕNNITLEME SÜNNIPÄEVALAPSI!

META-ALICE PARIK	19.11.1911	99
MARIA KUULMATA	24.11.1913	97
HELGA-HENRIETTE MÄGI		
	01.11.1917	93
ELLI JAESKI	23.11.1918	92
LEO VIKS	02.11.1919	91
OLGA TAMMEPÖLD	18.11.1922	88
EDUARD VALDNA	01.11.1923	87
JAAN VIILIPUS	26.11.1923	87
MAIMU TREIAL	25.11.1924	86
ELMAR KIVIPÖLD	27.11.1924	86
VOLDEMAR PAKASSAAR		
	01.11.1925	85
TÕNIS LEIVITS	17.11.1925	85
LINDA KÕIV	09.11.1926	84
OSVALD PÖLDUR	26.11.1926	84
MEETA LOIM	27.11.1926	84
HELMİ MAAKUS	12.11.1928	82
ILMAR LAOS	28.11.1928	82
LUDMILLA MURIK	19.11.1929	81
ÜLO EHALA	03.11.1935	75
IVAN PÄHN	08.11.1935	75
AUGUST TOMSON	13.11.1935	75
LAVRIDA AINSALU	13.11.1935	75
VIIVI LEHISTE	17.11.1935	75
JAAN MIKALAI	25.11.1935	75
KAJA LUTSIUS	04.11.1940	70
ELLE ARUKASK	08.11.1940	70
AADU NOOT	10.11.1940	70
AGO SALUSTE	21.11.1940	70
HELMUT RUIISO	25.11.1940	70
ELLE ROOSAAR	28.11.1940	70
PEETER VÕSA	07.11.1945	65
MATI KIIVER	08.11.1945	65
EHA SAAR	11.11.1945	65
RUTH PAAS	16.11.1945	65
MART JÜRİSSON	08.11.1950	60
MAIE JÕESOO	09.11.1950	60
KALEV JÜRİSSON	20.11.1950	60
MARI-ANN KOLGA	20.11.1950	60
ARVET VIIDAS	22.11.1950	60
REET LEPIK	29.11.1950	60
GUNNAR LOHO	04.11.1955	55
RAIVO TÄÄKER	12.11.1955	55
MALLE OSOL	12.11.1955	55
RENE TEPPER	19.11.1955	55
SILVA JÄRVSOO	31.12.1955	55
MALLE SEERO	05.11.1960	50
ÜLLE PIIR	06.11.1960	50
ILMAR LEINSOO	09.11.1960	50
RUTH MÄNNI	11.11.1960	50
AVO LAJA	27.11.1960	50
TOIVO SEPP	28.11.1960	50
HELLE FELDMANN	28.11.1960	50
ILMAR KÕVATOMAS	30.11.1960	50
GALINA EHALA	30.11.1960	50

Reklaamkuulutuse (kuni 250 tähemärki) hind: ettevõtjal 150 krooni, eraisikul 15 krooni. Avaldame vaid reklaami, mille eest on eelneva kuu viimaseks tööpäevaks tasutud.

Ootame materjale hiljemalt eelneva kuu 26. kuupäevaks. Toimetusel on õigus teksti redigeerida lühendada.

Toimetaja
Leili Kuusk 526 9089
Lembitu pst 42, Suure-Jaani
tel 435 5433
leili.kuusk@suure-jaani.ee

Küljendus
Külliky Lohu
5345 3423
kikymina@gmail.com

Trükk
OÜ Vali Press
Pajusi mnt 22, Põltsamaa
tel 775 2491
Vali@estpak.ee

LEOLE

**Suure-Jaani valla leht
ilmub 1 kord kuus**

e-post: leole@suure-jaani.ee <http://www.suure-jaani.ee/leole>